

TURUN KAUPPAKORKEAKOULU
Turku School of Economics

SWOT: YLIOPISTOKIRJASTOJEN VAHVUUDET RAKENTEELLISESSA KEHITTÄMISESSÄ

Yliopistokirjastojen neuvoston workshop
9.10.2007

YLIOPISTOKIRJASTOJEN VAHVUUDET

Yliopistokirjastot

- kuuluvat **yliopistojensa infrastruktuuriin**
- parhaassa tapauksessa onnistuvat olemaan **tutkimuksen ja opetuksen strateginen kumppani** eli tuovat omaa osaamistaan tutkimuksen prosesseihin (esim. tutkimushankkeiden tietohuollosta huolehtiminen)
- ovat **kansallisen korkeamman opetuksen ja tutkimuksen resurssi ja mahdollistaja tarjoamalla aineistoja ja palveluja**

Yliopistokirjastot ovat osaamiskeskittymiä

- niissä hallitaan **monentyypistä** osaamista
- ne **kartuttavat** osaamispääomaansa jatkuvasti ja systemaattisesti ja **realisoivat** sitä kehysorganisaationsa ja asiakkaidensa hyväksi

Esimerkkejä osaamisalueista:

- Oman **profession** hallinta:

Yliopistokirjastoissa hallitaan **tietoaineistojen valinta, hankinta ja tiedon järjestäminen**. Niissä ollaan perehdytty kehysorganisaatioiden tutkimusalojen tietoresursseihin, mistä seuraa, että tietoa tarvitsevalla on **käytössään asiantuntemuksella valittuja korkeatasoisia tiedonlähteitä ja ammattitaitoinen opetus ja opastus** niiden tehokkaaseen hyödyntämiseen. Niissä hallitaan **monentyyppinen, usein räätälöity asiakaspalvelu logistisine ratkaisuineen**.

- **Konsortio- ja yhteistyöosaaminen:**

Yliopistokirjastojen toimintaa on jo pitkään kehitetty yhteistyön avulla ja ne toimivat useana konsortiona. Yhteistyöosaamiseen kuuluu aito, yhteinen keskustelu ja kehittäminen omaa välitöntä tarvetta laajempien päämäärien hyväksi.

- **Muutososaaminen :**

Moni asia on muuttunut nopeasti viime vuosien aikana, esim. **työvälineet** (siirtyminen kortistoista tietokantoihin ja portaaleihin) ja **työn kohde** (painetuista aineistoista e-aineistoihin) samalla kun **tehtäväkenttään on tullut uusia asioita** (esim. julkaiseminen).

- => yliopistokirjastoissa oman profession hallinnasta saatava **hyöty koituu täysin omistajaorganisaation ja asiakkaiden hyväksi.**
- => verkottuminen ja yhteistyö ovat tehneet yliopistokirjastoista **tehokkaita** toimijoita
- => muutososaamisen ansioista kirjastojen henkilökunnalla on ehkä **parempi muutosvalmius** kuin yliopistojen henkilökunnalla keskimäärin

- Yliopistokirjastot ovat **innovatiivisia**: ne keksivät ja kehittävät uusia toimintamuotoja ja kokeilevat niitä.
- Innovatiivisuus liittyy muutososaamiseen: osaan muutoksista emme ole voineet vaikuttaa (tekniikan kehitys,) mutta olemme hyödyntäneet muutostilanteita uusien toimintakonseptien luomiseen ja hyödyntäneet uutta tekniikkaa
- Myös verkosto-osaaminen on edistänyt innovatiivisuutta.

- **Asiakaslähtöisyys toiminnassa ja asiakkuuksien hallinta:**

Palveluja ja aineistotarjontaa hiotaan ja kehitetään yhteistyössä eri asiakassegmenttien kanssa. Asiakkuuksien hallintaan sisältyvät realistiset ja kohdennetut palvelusuunnitelmat tai palvelulupaukset eri asiakasryhmille.

- Asiakaslähtöisyys edellyttää markkina-analyysia =>
- **Yliopistokirjastojen markkinatutkimusta ovat monenlainen tiedon keruu** asiakkaista ja heidän käyttäytymisestään (sekä numeerinen tieto – esim. tilastot – että asiakaskyselyin saatava tieto).

Tietoa kerätään sekä yhdessä (KITT, FinELibin ja Nellin käyttäjätilastot) että yksittäin tai alakohtaisesti

Tietoa käytetään palvelujen parantamiseen ja suuntaamiseen oikein.

Mitä tämä merkitsee neuvoston kannalta?

Moni edellä kuvattu vahvuus perustuu yhdessä toimimiseen:

- Neuvosto mahdollistaa **uusien toimintatapojen kehittämisen yhdessä, yhteiset hankkeet ja hankinnat**
- Yhteisillä hankkeilla päästään **resurssien parempaan kohdentamiseen.**
- **Yhteiset hankkeet ja yhteiset hankinnat (esim. tietojärjestelmät) merkitsevät toiminnan tehokkuuden kasvua ja taloudellisuutta**, kun kirjastoissa ei kehitetä omia ratkaisuja samoihin toimintoihin.
- Suunnitelmallinen työnjako ja osaamisen kohdentaminen

Yhteiset hankkeet ja konsortioina toimiminen
hyödyttävät **kaikkien organisaatioiden asiakkaita
parempana palveluna**

- esim. pääsy omaa organisaatiota laajempiin resursseihin (kokoelmakartta, Varastokirjasto)
- laaja e-aineistojen tarjonta (FinELib)

Ne tehostavat kirjastojen **sisäisiä
toimintaprosesseja:**

- yhteiset tietojärjestelmät, formaatit ym.

▪

Yhteiset hankkeet ovat myös kirjastojen **benchmarkkausta**, jotka vahvistavat yksittäistä yliopistokirjastoa.

Yhteistyö mahdollistaa **innovatiivisuuden ja kokeilut**, joista syntyy uusia toimintatapoja, jollaisia kirjastot eivät olisi pystyneet kehittämään yksin ja jotka auttavat kehittämään omaa kirjastoa

=>Toiminta yhdessä neuvostona on **uuden kehittämiselle** elinehto – kenenkään resurssit eivät riittäisi yksin siihen mitä yhdessä on saatu aikaan. Pienille kirjastoille tämä on erityisen tärkeää.